

MOZART -pianokonserttifestivaali 27.-29.9.2024

Sipoon kamariorkesteri

SUNNUNTAIKONSERTIN 29.9.2024 KÄSIOHJELMATEKSTI

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Pianokonsertto – Pianokonsert nr. 25, C-duuri, Kv. 503

1. Allegro Maestoso
2. Andante
3. Allegretto

Solisti – solist: Janne Oksanen, kadenssit Janne Oksanen

Pianokonsertto - Pianokonsert nr. 24 c-molli, Kv. 491

1. Allegro
2. Larghetto
3. Allegretto

solisti - soloist Marko Hilpo

Väliaika - paus 20 minuuttia

Pianokonsertto – Pianokonsert nr. 26, D-duuri, Kv. 537 “Kruunajaiskonsertto”

1. Allegro
2. Larghetto
3. Allegretto

Solisti – solist: Tomasz Białynicki-Birula

Pianokonsertto nro. 27 kv. 595 B-duuri

1. Allegro
2. Larghetto
3. Allegro

Solisti - solist Ilona Liiman, piano

Kapellimestari - dirigent Tapio von Boehm

Sipoon kamariorkesteri – Sibbo kammarorkester: 29.9.2024

1.viulu – violin: Siru Riekkö, Anna Lindahl, Heidi Viksten, Maaria Malkamäki, Ville Honkkila, Kati Liukko, Pirjo Suonio

2.viulu – violin: Liisa Koivuranta, Valtteri Honkkila, Retzina Noune, Janne Järvinen, Wolf-Diether Roth, Emmi Virolainen, Reetta Haataja

Altoviulu – altviolin: Pasi Vuoti, Lauri Ylinen, Suvi Taponen, Maria Hublin- Riikonen

Sello – cello: Eero Forstén, Eemil Kautto, Martti Hildén, Jukka Ylinen

Kontrabasso – kontrabas: Juhani Riihelä

Huilu – flöjt: Johanna Salminen

Oboe: Päivi Kärkäs, Ilkka Hirvonen
klarinetti - klarinet: Ville Komppa, Marja Kopakkala
Fagotti – fagott: Patrik Sallner, Lauri Lehtimäki
Käyrätorvi – valthorn: Vesa Hellgren, Ilona Keltti
Trumpetti – trumpet: Verner Vihervuori, Pedro Dantas
Patarummut – pukor: Rahim Namazov

Tervetuloa Sipoon Kamariorkesterin Mozart- pianokonsertto festivaalille!

Soitamme tällä festivaalilla kaksitoista Mozartin pianokonserttoa kahdentoista huippupianistin kanssa. Syy festivaalin järjestämiseen on yksinkertainen: Mozartin pianokonsertot ovat mielestäni oikeastaan parasta musiikkia mitä on koskaan sävelletty ja haluan jakaa tämän kokemuksen niin orkesterini kuin kuulijoideni kanssa. Muita syitä on, että ehkä lukuunottamatta kaikkein tunnetuimpia pianokonserttoja, Mozartin vähemmän tunnettuja konserttoja ei kuule pääkaupunkiseudulla niiden korkeaan laatuun nähden tarpeeksi. Lisäksi Suomen pianistien taso on häkellyttävän korkea ja tämä on hyvä tapa nostaa näitä loistavia pianisteja esiin. Nyt pidettävän festivaalin siemen on ikävissä korona-aikojen rajoituksissa, jolloin jouduin miettimään mitä teoksia pystyisimme soittamaan suhteellisen turvallisesti. Kun korona aina vain jatkui, huomasin, että konserttoja oli alkanut kerääntyä ohjelmistoomme aika paljon. Niinpä rohkaistuinkin ottamaan viimeisen askeleen ja organisoimaan festivaalin ja tässä sitä ollaan.

Minua viehätti ajatus soittaa suuri määrä Mozartin pianokonserttoja peräkkäin, sillä se osoittaa kuinka keskenään erilaisia ja moninaisia sävellykset oikeastaan ovat. Jokainen konsertto itsessäänkin on kuin oma maailmansa valoineen ja varjoineen, puhumattakaan konserttojen välisistä karakterieroista. Voin luvata, että musiikillinen kiinnostavuus kantaa festivaalin alusta loppuun, eikä toiston tunnetta tule.

Mozart on esittäjälleen sekä palkitsevaa että armotonta musiikkia. Musiikissa ei ole mitään turhaa ja kaikki kuuluu paljaana sekä hyvässä että huonossa. Siksi en tekisi minkään muun orkesterin kanssa niin mielelläni Mozartia kun mainion Sipoon Kamariorkesterin kanssa. Pianokonsertoissa orkesteri ei ole suuren suuri, mutta juurikaan taitavammin sinfoniaorkesteria ei voi käyttää. Soolopuupuhaltimien uskomattoman ilmeikäs käyttö ihastuttaa minua jatkuvasti ja miellän Mozartin pianokonsertot hyvin suuresti värimusiikiksi, jossa soolopiano vielä lisää yhden rikkaan värielementin lisää. Mozartin pettämätön dramaattinen vaisto vie kuulijan usein myös kohti oopperan maailmaa. Tämä isojen kokonaisuuksien mestarillinen hallinta on toinen suuresti rakastamani asia konsertoissa, yhdistettynä tietysti erehtymättömään ajoituksen ja yllätyksen taitoon. Nautittavaa festivaalia toivoo

Kapellimestari Tapio von Boehm

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Pianokonsertto nro 25, C-duuri Kv. 503

Mozartin 25. pianokonsertto on säveltäjän ehkä laajin ja sinfonisin hänen konsertoistaan. Sävellys kulkee C-duurissa, joka Mozartin kohdalla yhdistetään yleensä majesteettiseen ilmaisuun – paraatiesimerkkinä Jupiter-sinfonia. Majesteettisuuden vaikutusta lisää taidokas kontrapunktin käyttö, jota kuullaan muutenkin paljon säveltäjän myöhäisessä tuotannossa. Konsertossa on kolme osaa.

Ensimmäinen osa alkaa pitkällä ja mahtavalla orkesterijohdannolla. Jo johdannosta voi kuulla, että osan mittasuhteet ovat suuria. Alun fanfaarien jälkeen kuullaan osan jatkon kannalta tärkeät aiheet: Ensimmäinen on motiivi joka koostuu kolmesta lyhyestä ja yhdestä pitkästä sävelestä, jotka kiedotaan taidokkaasti jäljittelemään toisiaan. Toinen aihe on marsillinen ja muistuttaa läheisesti Marseljeesia. Mozart värittää musiikkia hienosti duurin ja mollin vaihdoksilla. Solistin liittyessä mukaan musiikkiin hän tuo tullessaan aivan uuden musiikillisen aiheen. Osa etenee konserttojen sonaattimuodon mukaisesti, eli siinä on orkesterijohdanto, esittely- kehittäjä- ja kertausjakso, jota seuraa solistin kadenssi (tässä konsertissa Janne Oksasen säveltämä) sekä orkesterin kooda eli lopetusjakso. Kehittäjäjaksossa marssiaihetta käsitellään mestarillisesti kaanoneissa. Puupuhaltajilla on merkittävä rooli.

Toinen osa, tempossa Andante on ilmaisultaan laulava ja se vie musiikin oopperan maailmaan. Orkesterialkusoiton jälkeen solisti toistaa alun musiikin yhdessä orkesterin kanssa. Puhaltimien rooli solistin vastinparina on tässäkin osassa suuri. Pienen kehittelyn jälkeen musiikki laskeutuu kertausjaksoon ja alku toistetaan melkein samanlaisena.

Kolmas osa lähtee liikkeelle elegantisti keinuen tempossa Allegretto, kunnes koko orkesterin voimakas forte vie musiikin jälleen oopperan maailmaan. Solisti liittyy mukaan uudella aiheella. Kolmas osa on rondo, jossa alun teema palaa musiikkiin aina uudelleen, neljä kertaa. Toisen kerran jälkeen musiikki ensin ajautuu molliin ja sitten duuriin, jossa puupuhaltajat koristelevat solistin esittämää ihastuttavaa teemaa. Kolmas kerta muistuttaa ensimmäistä. Neljännellä kerralla valmistellaan konserton lopetusta ja sen hoitaa kunnialla forte-jakso, joka kuultiin osan alussa.

Pianokonsertto nro. 24, c-molli, Kv. 491

Tämä konsertto on ehkä kunniahimoisin ja painavin kaikista Mozartin konsertoista. Teos on sävelletty 1785-86 aikana samassa sarjassa konserttojen nro. 22. ja 23. kanssa. Kaikkia näitä konserttoja yhdistää klarinettien käyttö orkesterissa. Tähän aikaan klarinetti oli vielä uusi ja harvinainen soitin orkesterissa. Konsertto valmistui juuri ennen Figaron häät -oopperan ensi-iltaa. Jos ooppera oli valoisa ja humoristinen niin konsertto toi esiin säveltäjän synkemmän ja hurjemman puolen. Teoksessa on harvinaisen paljon kromatiikkaa ja draamaa.

Ensimmäinen osa tempossa Allegro on hyvin epätyypillinen Mozartin tuotannossa. Ensiksikin ensiosan tahtilaji on kolmijakoinen ja orkesterin johdanto hyvin pitkä. Teos alkaa hiljaisella kromaattisella unisono -teemalla jossa uhka on läsnä. Teeman kromatiikka ja epätyypillinen fraasirakenne tekevät siitä hyvin etsivän ja rauhattoman. Koko orkesteri (suurin Mozartin konserttokokoonpanoista) toistaa teeman hengästyttävällä draamalla. Mozart käyttää tässäkin konsertossa puupuhallinsektiota mestarillisesti hyväkseen. Hiljaiset kontrastoivat osuudet johdannossa on annettu niille. Solisti liittyy musisointiin soittaen uuden musiikillisen aiheen. Orkesteri palauttaa solistin armottomasti takaisin pääteemaan, jota solisti ryhtyy kehittämään ja aika nopeasti suunnataan rinnakkaiseen duuriin. Musiikki tekee pari laajaa matkaa palaten kuitenkin aina takaisin duuriin. Ensimmäisellä kerralla puupuhaltajat esittävät sivuteeman ja toisella kerralla koko orkesteri soittaa välisoiton joka on duuriversio pääteemasta. Kehittelyjakso alkaa solistin alussa esittämällä aiheella jonka orkesteri jälleen keskeyttää. Kehittely- ja kertausjakso ovat lyhyempiä esittelyjaksoon verrattuna. Kertausjaksossa duurissa aiemmin esiintyneet teemat ovat nyt mollissa. Solistin kadenssin jälkeen seuraa orkesterin kooda ja yllättäen solisti vielä liittyy mukaan ja osa haipuu hiljaisesti pois mollissa.

Toinen osa tempossa Larghetto tuo musiikkiin suuren ja tarpeellisen kontrastin. Solisti avaa osan soittamalla hyvin yksinkertaisen teeman duurissa jonka yksinkertaisuus ja puhtaus korostuu edellisen osan kromatiikan ja epätyypillisten fraasien jälkeen. Tässä osassa puupuhaltajilla on merkittävä konsertoiva rooli.

Kolmas osa tempossa Allegretto on mollissa kulkeva variaatiosarja. Variaatioita on kahdeksan ja teeman esittää aluksi orkesteri. Teema koostuu kahdesta kahdeksan tahdin fraasista, jotka kumpikin kerrataan. Solisti tulee ensimmäisessä variaatiossa mukaan ja musiikin kromatiikka lisääntyy. Toinen variaatio on puupuhaltimien ja nopeasti kuvioivan solistin vuorottelua. Kolmas variaatio on synkkä marssi johon koko orkesteri vastaa voimakkaasti. Neljännessä variaatiossa musiikki kääntyy duuriin ja muuttuu huolettomaksi. Viidennessä variaatiossa solisti vie musiikin hyvin kromaattisesti takaisin molliin. Kuudes variaatio on duurissa ja uskomattoman valoisa puupuhaltimien ollessa tärkeässä roolissa. Seitsemäs variaatio on mollissa ja lyhyempi. Tämä variaatio päättyy solistin kadenssiin. Viimeisessä kahdeksannessa variaatiossa tahtilaji vaihtuu 6/8-osaan. Musiikki pysyy loppuun asti mollissa (toisin kuin esim d-mollikonsertossa nro.20 jossa lopuksi päädytään duuriin) ja konsertto loppuu armottomasti.

Pianokonsertto nro 26. D-duuri, K. 537 “Kruunajaiskonsertto”

Mozartin pianokonsertto nro. 26 on sävelletty vuonna 1788. Lisänimi “Kruunajaiskonsertto” ei ole säveltäjän antama vaan se on annettu myöhemmin. Mozart soitti konserton seuraavana vuonna hovissa ja Leopold II kruunajaisissa Frankfurt am Mainissa vuonna 1790. Konserton luonne varsinkin ensimmäisessä osassa on tosiaan majesteettinen, joten lisänimi on osuva. Konsertossa selkeä päärooli on solistilla. Orkesterin rooli jää selvästi vähäisemmäksi kun esimerkiksi konsertossa nro.25. Soolostemma on virtuoosinen. Konsertossa on kolme osaa.

Ensimmäinen osa tempossa Allegro alkaa aavistelevalla otteella, kunnes koko orkesteri liittyy mukaan mahtavassa fortessa. Jousten esittämä viehko sivuteema tarjoaa imitaatiomahdollisuuksia, ja niitä säveltäjä käyttääkin tässä osassa taidokkaasti hyväkseen.

Solisti liittyy mukaan ja toistaa alun teeman. Osa etenee konserttojen sonaattimuodon mukaisesti, eli siinä on orkesterijohdanto, esittely- kehittäely- ja kertausjakso, jota seuraa solistin kadenssi, sekä orkesterin kooda eli lopetusjakso. Orkesteri käyttäytyy osassa kuin hovi konsanaan ja myötäilee "solistikuningasta" jolle on sävelletty kaikista painavimmat ja kiinnostavimmat musiikilliset asiat osassa. Mozartin pianokonsertoksi vuoropuhelua solistin ja orkesterin välillä on melko vähän.

Toinen osa tempossa Larghetto tekee toisteisuudesta miltein hyveen. Solisti avaa osan esittämällä teeman jossa samaa lyhyttä aihetta pallorellaan kolmesti ennen kuin vihdoin päästään eteenpäin – vain törmätäksemme siihen, että sama teema toistetaan. Sitten koko fraasin toistaa vielä orkesteri ennen kuin päästään musiikissa eteenpäin. Orkesterilla on osassa yksi oma fraasi, joka onkin hienoa musiikkia, mutta muuten osassa mennään solistin ehdolla. Väliosassa solisti soittaa melodiaa hiljaisen jousisäestyksen yllä.

Kolmas osa tempossa Allegretto alkaa solistin esittämällä elegantilla temalla, jonka orkesteri nappaa itselleen. Teemaa seuraavassa pitemmässä orkesterijaksossa on sekä fanfaareita, että hienostuneempaa laulavaa musiikkia. Osassa solistin ja orkesterin keskinäinen dynamiikka on paljon vuorovaikutteisempaa kuin aiemmissa osissa. Kontrastin riemukkaalle alulle luo orkesterin esittämä molliteema, jonka solisti heti mukaan tultuaan kääntää duuriksi. Osassa tehdään kaksi täyttä toisiaan muistuttavaa musiikillista kierrosta ja kolmannen kierroksen alussa tehdään osan alkusoitto johon sitten lisätään kooda eli lopetusjakso. Osa ja konsertto loppuu komeasti fanfaareihin.

Pianokonsertto nro. 27 kv. 595 B-duuri

Tämä valoisa ja kamarimusiikillinen konsertto jäi Mozartin tuotannon viimeiseksi pianokonsertoksi – sävellys valmistui säveltäjän kuolinvuoden 1791 alussa. Mozartin ankea taloudellinen tilanne ja terveysongelmat eivät vähimmässäkään määrin kuulu musiikissa. Pikemminkin tunnelma on päinvastainen. Konsertossa on kolme osaa jotka kaikki ovat duurissa. Ensimmäinen osa tempossa Allegro alkaa laajalla orkesterijohdannolla. Orkesterissa on vain huilu, oboet, fagotit ja käyrätorvet jousiston lisäksi. Konsertto alkaa pakottomalla ja laulavalla melodiolla, johon puhaltajat vastaavat singnaalilla. Orkesterijohdannossa esitellään kaikki osan kannalta keskeiset aiheet ja kun solisti liittyy mukaan, hän aloittaa koristellulla versiolla ensimmäisestä teemasta. Suuressa mittakaavassa osa seuraa klassista konserton ensimmäisen osan sonaattimuotoa eli siinä on orkesterijohdanto, esittely-, kehittäely-, ja kertausjakso, jonka lopussa on solistin kadenssi ja orkesterin kooda eli lopetusjakso. Kehittäelyjaksossa puupuhaltajat saavat hyvin solistisen roolin. Kadenssi on Mozartin itsensä kirjoittama.

Toinen osa tempossa Larghetto edustaa jaloa yksinkertaisuutta. Solisti soittaa teeman jonka orkesteri toistaa. Suuressa mittakaavassa osa etenee ABA muodossa. Ennen B-jaksoa orkesterilla on oma pitkäkökötuttijaksonsa. B-jakson viattomuuden ylle alkaa kerääntyä loppupuolella synkkiä pilviä, kunnes A-jakson paluu pyyhkii huolet pois. Osan lopussa on vielä lyhyt kooda.

Kolmas osa tempossa Allegro on viattoman huoletonta musiikkia. 6/8 -tahtilajissa tanssahteleva rondo nostaa hymyn paatuneimmillekin kasvoille. Rondo tarkoittaa saman

aiheen paluuta musiikkiin aina uudestaan. Mozart kehittelee aiheitaan taidokkaasti, mutta ei raskaasti. Osassa on kolme eri mittaista solistin kadenssia joista kaksi on Mozartin kirjoittamia. Puupuhaltimilla on taas merkittävä rooli vuoropuhelussa solistin kanssa. Orkesteri lopettaa konsertin riemukkaalla loppukommentilla.

Janne Oksanen soitti ensimmäisen soolokonserttinsa 15-vuotiaana, jonka jälkeen hän on esiintynyt laajasti kotimaan lisäksi monissa Euroopan maissa ja Yhdysvalloissa. Keväällä 2018 hän esitti Toivo Kuulan koko pianotuotannon loppuunmyydyssä Musiikkitalon Camerata-salissa Helsingissä. Yle Radio 1 äänitti konsertin. Konsertin suuren menestyksen ansiosta levytys toteutui vuotta myöhemmin. Syksyllä 2019 Oksanen julkaisi debyyttialbuminsa Toivo Kuula: Complete Piano Works, joka on saanut erinomaisia arvioita, mm. Helsingin Sanomilta 5 tähteä ja paikan ” Vuoden 2019 parhaat albumit” -listalla. Julkaisua seurasi yli 30 kaupungin konserttikiertue. Hänen toinen sooloalbumi Armas Järnefelt: Complete Piano Works (2021) sai myös erinomaisia arvioita, mm. jälleen 5 tähteä Helsingin Sanomilta.

Oksanen on esiintynyt useiden orkesterien solistina, joista mainittakoon mm. Oulu Sinfonia, Kymi Sinfonietta, Sipoon kamariorkesteri, Academy Winds, Helsinginkadun Filharmonikot, Helsingin NMKY:n sinfoniaorkesteri, Vantaan Nuorten Sinfoniaorkesteri ja Tapiolan Nuoret Sinfonikot. Hänet on palkittu useissa kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailuissa, mm. Helmi Vesa 2019, Nordic Piano Competition 2017 (Paras Bach-tulkinta), Leevi Madetoja 2012 ja Citta di Chioggia 2009. Konsertoinnin lisäksi Oksanen on aktiivinen pianopedagogi ja erikoistunut ergonomiseen pianonsoiton lähestymistapaan Taubman Approach, jonka avulla hän on auttanut parantamaan ja ennaltaehkäisemään monien pianistien rasitusvammoja.

Marko Hilpo on yksi Suomen monipuolisimmista pianisteista, joka työskentelee myös kapellimestarina ja musiikin sovittajana. Hilpo on opiskellut Sibelius-Akatemiassa Hamsa Al-Wadi Juriksen ja Ilmo Rannan johdolla sekä Madridin Kuningatar Sofia -musiikkikorkeakoulussa opettajinaan professori Dmitri Baškirov ja Claudio Martinez Mehner. Kansainvälisissä kilpailuissa palkittu Hilpo on esiintynyt resitaalisolistina, liedpianistina ja kamarimuusikkona ympäri maailmaa, jonka lisäksi hän on soittanut myös useiden suomalaisten orkestereiden solistina ja esiintynyt kansainvälisillä musiikkifestivaaleilla. Marko Hilpo työskentelee Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa ja toimii myös teatterikapellimestarina. Hilpo on sovittanut ja orkestroinut useita orkesteriteoksia, kamarimusiikkia ja musikaaleja. Hän on kotonaan niin kevyen kuin klassisenkin musiikin parissa.

Tomasz Białynicki-Birula on nuoren sukupolven puolalainen pianisti. Hän voitti palkinnon Kansainvälisessä ”Pianale” pianokilpailussa (Fulda, 2023), Hän oli Puolan semifinalisti Chopin-pianokilpailussa (Varsova, 2023) ja vuoden 2023 ”Opus” Internationalin kilpailun palkinnon saaja (Krakova). Hän on opiskellut P. Zawadzkin johdolla Wrocławissa, M. Lisakin johdolla Katowicessa ja Erik T. Tawaststjernan kanssa Helsingissä. Viime aikoina hän on soittanut Griegin pianokonsertin Wrocławin akatemian orkesterin kanssa ja sai kutsun

esiintyä soolokonsertissa Fuldassa. Hän on tehnyt yhteistyötä kapellimestarien, kuten Markus L. Frankin, Tapio von Boehmin ja Jan Bielakin kanssa.

Bialynicki-Birula on palkittu lukuisissa valtakunnallisissa pianokilpailuissa ja kansainvälisessä Chopin Pianokilpailussa Wienissä (2019). Innokkaana mestarikurssien osallistujana hän on hionut taitojaan Garrick Ohlssonin, Janina Fialkowskan, Matti Raekallion, Noriko Ogawan, Norma Fisherin, Graham Scottin, Janusz Olejniczakin, Gergely Boganyin ja Philippe Giusianon kanssa. Vuodesta 2021 lähtien hän on soittanut aktiivisesti erilaisissa kamarimusiikkikokoonpanoissa ja voittanut palkintoja kilpailuissa. Hänen kiinnostuksensa ulottuu orkesterin johtamisesta, säveltämiseen ja pianotranskriptioiden tekemiseen sinfonisista teoksista aina rikos- ja perustuslakiin. Vuonna 2024 hän voitti puhetaidon kilpailun vuonna 2024 Wrocławissa.

Ilona Liiman on 20-vuotias mäntsäläläislähtöinen pianisti. Vuosina 2017-2024 hän opiskeli Sibelius-Akatemian nuorisokoulutuksessa Niklas Pokin johdolla. Lokakuussa 2024 Ilona aloittaa kandidaatinopinnot Hanns Eisler -musiikkikorkeakoulussa Eldar Nebolsinin luokalla. Ilona on osallistunut lukuisille kansainvälisille mestarikursseille, opettajinaan muun muassa Emanuel Krasovsky, Leif Ove Andsnes sekä Elisabeth Leonskaja.

Ilona on esiintynyt useiden suomalaisten orkesterien solistina, joihin lukeutuu Radion Sinfoniaorkesteri sekä Avanti!-kamariorkesteri. Hän on esiintynyt myös mm. Mäntän Musiikkijuhlilla, Nummisten pianofestivaalilla, sekä Porvoo-festivaalilla. Ilona on ansainnut palkintoja pianokilpailuissa Suomessa ja Virossa. Hän esittää myös aktiivisesti kamarimusiikkia.

Ilonan opintoja on ystävällisesti tukenut Martin Wegeliuksen muisto -säätio, Pro Musica -säätio, Sibelius-Akatemian tukisäätio sekä Suomen Kulttuurirahasto.

Tapio von Boehm on monipuolinen ja aktiivinen kapellimestari, joka toimii usean eri orkesterin johtajana. Hän on kehittänyt työssään mm. orkesterien yhteistyötä nuorten lahjakkaiden solistien sekä nykysäveltäjien kanssa. Tapio von Boehm on perustamansa Uuden Ajan Ensemblen kapellimestari ja taiteellinen johtaja. Hän toimii myös kapellimestarina ja taiteellisena johtajana Sipoon kamariorkesterissa ja on kehittänyt siitä yhden pääkaupunkiseudun parhaista ei-ammattillisista orkestereista. Lisäksi hän toimii NMKY:n sinfoniaorkesterin ja Valkotakit -sinfoniaorkesterin johtajana. Tapio von Boehm opiskeli Jorma Panulan luokalla orkesterinjohtoa Tukholman Kungliga Musikhögskolanissa vuosina 2004-2009 suorittaen diplomin vuonna 2009. Hän opiskeli myös Leif Segerstamin orkesterinjohton luokalla Sibelius-Akatemiassa 2007-2011 suorittaen diplomin vuonna 2011. Tapio von Boehm tuli kolmanneksi kansainvälisessä Jorma Panula -kapellimestarikilpailussa vuonna 2012 ja sai kilpailussa finaali-palkinnon.

Sipoon Kamariorkesteri on v. 2010 perustettu Sipoolainen korkeatasoinen orkesteri, jota on alusta asti johtanut kapellimestari Tapio von Boehm. Orkesteri on kehittynyt tänä aikana pienestä jousikokoonpanosta suurehkoksi sinfoniaorkesteriksi, joka soittaa kunnianhimoista

ohjelmistoa ja jonka solisteina esiintyy aina ensiluokkaisia taiteilijoita. Orkesteri koostuu pitkään harrastaneista, musiikin ammattilaisista, eläkkeellä olevista orkesteriammattilaisista, sekä ammattiin opiskelevista muusikoista.

Kiitos tuesta – Tack för stödet: Svenska Kulturfonden, Suomen Aatelisliitto, Konstsamfundet, Sipoon kunta – Sibbo kommun, Sipoon seurakunta – Sibbo församling, Sipoon säästöpankkisäätiö - Sibbo Sparbanksstiftelsen

Kiitokset: Marko Korven-Korpinen, Juhani Riihelä, Suvi Taponen, Patrik Sallner, Janne Järvinen, Anna Lindahl, Johanna Carpelan, Teppo Koivisto, Mari von Boehm

Välkommen till Sibbo Kammarorkesters Mozart pianokonsertfestival!

På denna festival kommer vi att uppföra tolv Mozart-pianokonsserter med tolv olika topppianister. Anledningen till att arrangera festivalen är enkel: jag tycker att Mozarts pianokonsserter faktiskt är den bästa musik som någonsin komponerats och jag vill dela denna upplevelse med min orkester och med mina lyssnare. Andra orsaken är att, kanske med undantag för de mest kända pianokonsserterna, hörs Mozarts mindre kända konsserter inte tillräckligt ofta i huvudstadsregionen med tanke på deras höga kvalitet. Dessutom är nivån på pianister i Finland häpnadsväckande hög och det här är ett bra sätt att lyfta fram dessa briljanta pianister. Fröet till festivalen som hålls nu ligger i koronatidernas irriterande begränsningar, då jag var tvungen att fundera på vilka verk vi kunde uppföra relativt tryggt. När koronavirusen bara fortsatte märkte jag att det hade börjat samlas ganska många konsserter i vår repertoar. Därför jag blev motiverad att ta det sista steget och organisera den här festivalen.

Jag lockades av idén att spela ett stort antal av Mozarts pianokonsserter i rad, eftersom det visar hur olika och mångsidiga kompositionerna verkligen är. Varje konsert i sig är som sin egen värld med ljus och skuggor, för att inte tala om karaktärsskillnaderna mellan konsserterna. Jag kan lova att musikaliska intresset kommer att bära festivalen från början till slut, och det blir ingen känsla av upprepning.

Mozart är både givande och skoningslös musik för artisten. Det finns inget onödigt i musiken och allt hörs naket, både i gott och ont. Det är därför jag inte skulle tänka mig att uppföra Mozart med någon annan orkester än den utmärkta Sibbo Kammarorkester. I pianokonsserterna är orkestern inte särskilt stor, men man kan inte använda en symfoniorkester mycket skickligare. Den otroligt uttrycksfulla användningen av solo träblåsare fascinerar mig ständigt och jag gillar Mozarts pianokonsserter väldigt mycket som färgmusik, där solopianot tillför ytterligare ett element av rik färg. Mozarts osvikligt dramatiska instinkt påminner ofta lyssnaren om operans värld. Denna mästerliga kontroll av stora ensembler är en annan sak jag älskar med konsserter, naturligtvis i kombination med den osvikliga skickligheten att tajma och överraska.

Vi önskar er en trevlig festival!

Dirigent Tapio von Boehm

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Pianokonsert nr. 25 C-dur Kv. 503

Mozarts 25:e pianokonsert är kanske den mest omfattande och symfoniska av kompositörens konserter. Kompositionen är i C-dur, vilket för Mozart brukar förknippas med ett majestätiskt uttryck – Jupitersymfonin som paradexempel. Majestätiska effekten förstärks av den skickliga användningen av kontrapunkt, som annars framkommer ofta i kompositörens senare produktion. Konserten består av tre satser.

Första satsen börjar med en lång och imponerande orkesterintroduktion. Redan från inledningen hör man att satsens proportioner är stora. Efter de inledande fanfarnerna hörs viktiga ämnen för satsens fortsättning: Det första är ett motiv bestående av tre korta och en lång melodi, som skickligt är inlindade för att imitera varandra. Det andra temat är marschaktigt och påminner mycket om Marseljäsen. Mozart färglägger musiken fint med skiftningar mellan dur och moll. När solisten ansluter sig i musiken framför han ett helt nytt tema. Stämman fortsätter i sonatform, det vill säga den har en orkesterexposition, genomföring och återtagning, följda av solistens kadens (komponerad av Janne Oksanen i denna konsert) och orkesterns koda eller avslutningsperiod. I genomföringen behandlas marschtemat mästerligt i kanon. Träblåsarna spelar en viktig roll.

Den andra satsen, tempo Andante är sjungande och för musiken till operans värld. Efter orkesterouvertyren repeterar solisten det inledande temat tillsammans med orkestern. Träblåsarnas roll som motvikt till solisten är också viktig i denna del. Efter lite utveckling flyttar musiken till återtagning och inledningen repeteras.

Den tredje satsen börjar elegant och svänger i takt med Allegretto, tills hela orkesterns kraftfulla Forte tar musiken tillbaka till operans värld. Solisten ansluter sig till ett nytt tema.

Den tredje satsen är ett rondo, där börjans tema återkommer om och om igen, fyra gånger. Efter andra repetitionen byter musiken först i moll och sedan till dur, där träblåsare pryder det förtjusande temat som presenteras av solisten. Den tredje gången påminner om den första. Fjärde gången förbereder slutet av konserten och kommer att hedras av Forte-avsnittet, som hördes i början av delen.

Pianokonsert nr. 24, c-moll, Kv. 491

Denna konsert är kanske den mest ambitiösa och viktigast bland alla Mozarts konserter. Verket komponerades under åren 1785–1786 i samma serie med konserterna nr. 22 och 23. Alla dessa konserter förenas av att de använder klarinetter i orkestern. Vid denna tid var klarinetten ännu ett nytt och sällsynt instrument i en orkester. Konserten slutfördes strax före premiären av operan Figaros bröllop. Om operan var ljus och humoristisk, lyfte konserten fram kompositörens mörkare och vildare sida. Det finns sällsynt mycket kromatik och drama i verket.

Första satsen i tempot Allegro är mycket otypisk i Mozarts produktion. För det första är rytmen i den första satsen tredelad och orkesterexpositionen är mycket lång. Verket börjar med ett tyst kromatiskt unisono-tema, där hotet är närvarande. Temats kromatik och otypiska frasstruktur gör det väldigt letande och rastlöst. Hela orkestern (den största av Mozarts konsertensembler) upprepar temat med hisnande drama. Även i den här konserten utnyttjar Mozart mästerligt träblåsektionen. De tysta kontrasterande delarna i expositionen har getts till dem. Solisten ansluter sig till musiken och spelar ett nytt musikaliskt tema. Orkestern returnerar solisten obarmhärtigt till huvudtemat, som solisten börjar utveckla, och ganska snabbt formas en parallell dur. Musiken gör ett par vida resor men återkommer alltid tillbaka till dur. Första gången presenterar träblåsarna ett sidotema och andra gången spelar hela orkestern ett mellanspel, som är en durversion av huvudtemat. Genomföringen börjar med ett motiv som presenterades av solisten i början, vilket återigen avbryts av orkestern. Genomföringen och repetitionen är kortare jämfört med expositionen. Teman som tidigare var i dur är nu i moll i repetitionen. Efter solistens kadens följer orkesterns coda och överraskande ansluter sig solisten ännu till orkestern, och satsen förtvinar bort tyst i moll. Andra satsen i tempot Larghetto ger en stor och nödvändig kontrast till musiken. Solisten öppnar satsen genom att spela i dur ett mycket enkelt tema, vars enkelhet och renhet betonas efter kromatik och de otypiska fraserna i föregående satsen. I denna sats har träblåsarna en viktig konserterande roll.

Tredje satsen i tempot Allegretto är en serie variationer som går i moll. Det finns åtta variationer, och temat presenteras först av orkestern. Temat består av två fraser med åtta takter, som båda upprepas. Solisten kommer med i den första variationen och musikens kromatik ökar. Andra variationen är alternering av träblåsare och den snabbt mönstrande solisten. Tredje variationen är en dyster marsch, som hela orkestern svarar starkt på. I fjärde variationen förvandlas musiken till dur och blir bekymmerslös. I femte variationen tar solisten musiken mycket kromatiskt tillbaka till moll. Sjätte variationen är i dur och otroligt ljus med träblåsarna i en viktig roll. Sjunde variationen är i moll och kortare. Denna variation upphör i solistens kadens. I den sista, åttonde, variationen ändras rytmen till 6/8-takt. Musiken hålls i moll ända till slutet (till skillnad från t.ex. d-mollkonsert nr. 20, som avslutas i dur) och konserten avslutas skoningslöst.

Pianokonsert nr. 26, D-dur, K. 537 "Kröningskonsert"

Mozarts pianokonsert nr. 26 komponerades 1788. Tilläggsnamnet "Kröningskonsert" är inte kompositörens utan gavs senare. Mozart uppförde konserten året därpå vid hovet och vid kröningen av Leopold II i Frankfurt am Main år 1790. Konsertens karaktär, särskilt i första satsen, är verkligen majestätisk, så tilläggsnamnet är träffande. Solisten har en tydlig huvudroll i konserten. Orkesterns roll är klart mindre än till exempel i konsert nr 25. Solotemat är virtuost och konserten består av tre satser.

Den första satsen Allegro börjar med i en lurande stil tills hela orkestern går med i det mäktiga fortet. Det charmiga sidotemat som stråkarna presenterar ger möjligheter till imitation, och det används skickligt av kompositören i denna sats. Solisten hoppar med och upprepar inledningens tema. Stämman fortskrider enligt klassisk sonatform, d.v.s. den har en orkesterexposition, genomföring och återtagning, följt av solistens kadens, och en

orkesterkoda, d.v.s. en avslutningsperiod. I satsen betar sig orkestern som ett hov som följer "solistkungen" vars roll är att utföra de mest betydande och intressanta musikaliska komponenterna i satsen. Det är ovanligt lite dialog mellan solisten och orkestern för att vara en av Mozarts pianokonsalter.

Andra satsen i tempo Larghetto använder repetition på mångfaldiga sätt. Solisten öppnar avsnittet med att presentera ett tema där samma korta tema repeteras tre gånger innan han slutligen går vidare - bara för att stöta på samma tema som upprepas. Sedan upprepas hela frasen av orkestern innan vi kommer längre i musiken. Orkestern har en mycket vacker egen fras i satsen, men i övrigt framskrider den på solistens villkor. I mitten spelar solisten en melodi över ett stillsamt stråkackompanjemang.

Tredje satsen i tempo Allegretto inleds med ett elegant tema presenterat av solisten, som orkestern upprepar. Den längre orkesterdelen som följer innehåller både fanfar och mer sofistikerad sångmusik. I satsen är det ömsesidiga samarbetet mellan solisten och orkestern mycket mer interaktivt än i tidigare satserna. Orkestern presenterar ett molltema som kontrast till jublande början och solisten översätter omedelbart temat till dur så fort han ansluter sig. I satsen görs två liknande musikaliska rundor, och i början av tredje omgången medförs stämmans inledning, till vilken kodan, d.v.s. avslutningen, sedan tilläggs. Satsen och konserten avslutar med en stilig fanfar.

Pianokonsert nr. 27 kv. 595 B-dur

Denna ljusa och kammarmusikaliska konsert blev den sista pianokonserten i Mozarts produktion - kompositionen färdigställdes i början av kompositörens dödsår 1791. Mozarts svåra ekonomiska situation och hälsoproblem hörs inte det minsta i musiken. Snarare är stämningen den motsatta. Konserten har tre satser, som alla är i dur.

Första satsen i tempot Allegro börjar med en omfattande orkesterinledning. Orkestern har förutom stråkar endast flöjt, oboer, fagotter och valthorn. Konserten inleds med en otvingad och sjungande melodi, som blåsaren svarar på med ett signaltéma. Orkesterinledningen introducerar satsens alla centrala teman, och när solisten ansluter sig börjar han med en dekorerad version av det första temat. I stor skala följer satsen den klassiska sonatformen av konsertens första sats, d.v.s. den har en orkesterinledning, en exposition, genomföring och en återtagning, som avslutas med solistens kadens och orkesterns coda, d.v.s. slutfas. I genomföringen får träblåsarna en mycket solistisk roll. Kadensen är skriven av Mozart själv.

Den andra satsen i tempot Larghetto representerar ädel enkelhet. Solisten spelar temat som orkestern upprepar. I stor skala fortsätter satsen i form av ABA. Inför B-delen har orkestern en egen lång tuttisektion. Mot slutet börjar mörka moln samlas över det oskyldiga i B-delen, tills återkomsten i A-delen suddar ut bekymren. Det finns ännu en kort koda i slutet av satsen.

Tredje satsen i tempot Allegro är oskyldigt bekymmerslös musik. Rondon som dansar i 6/8 taktart sätter ett leende på läpparna även på de mest härdade ansiktena. Rondo betyder att samma tema återvänder till musiken om och om igen. Mozart utvecklar sina teman skickligt, men inte tungt. Satsen innehåller tre solistkadenser av olika längd, varav två skrivna av

Mozart. Träblåsarna spelar återigen en betydande roll i dialogen med solisten. Orkestern avslutar konserten med en jublande slutkommentar.

Tekstit: Tapio von Boehm

Översättning: Suvi Taponen, Patrik Sallner

Janne Oksanen gav sin första solokonsert vid 15 års ålder. Efter det har han uppträtt flitigt i många europeiska länder och USA. Under våren 2018 framförde han Toivo Kuulas hela pianoproduktion i den utsålda Camerata-hallen på Musikhuset i Helsingfors. Yle Radio 1 spelade in konserten. Tack vare den stora framgången med konserten skedde skivinspelningen ett år senare. Hösten 2019 gav Oksanen ut sitt debutalbum *Toivo Kuula: Complete Piano Works*, som har fått utmärkta recensioner, bl.a. 5 stjärnor från Helsingin Sanomat och en plats på listan "årets 2019 bästa album". Utgivningen följdes av en konsertturné i mer än 30 städer. Hans andra soloalbum *Armas Järnefelt: Complete Piano Works (2021)* fick också utmärkta recensioner, bl.a. återigen 5 stjärnor från Helsingin Sanomat.

Oksanen har uppträtt som solist med flera orkestrar, bland annat Oulu Sinfonia, Kymi Sinfonietta, Sibbo Kammarorkester, Academy Winds, Helsingfors filharmoniska orkester, Helsingfors NMKY Symfoniorkester, Vanda ungdomssymfoniorkester och Tapiola Nuoret Sinfonikot. Han har fått pris i flera nationella och internationella tävlingar, bl.a. Helmi Vesa 2019, Nordic Piano Competition 2017 (Bästa Bach-tolkning), Leevi Madetoja 2012 och Citta di Chioggia 2009. Förutom att ge konserter är Oksanen en aktiv pianopedagog och specialiserad på Taubman Approach, ett ergonomiskt förhållningssätt till pianospel, med vilket han har hjälpt till att bota och förebygga belastningsskador hos många pianister.

Marko Hilpo är en av Finlands mest mångsidiga pianister som arbetar även som dirigent och musikarrangör. Hilpo har studerat vid Sibelius-Akademien under ledning av Hamsa Al-Wadi Juris och Ilmo Ranta, och vid Drottning Sofias musikuniversitet i Madrid under ledning av professor Dmitri Baškirov och Claudio Martinez Mehner. Hilpo har belönats i internationella tävlingar och har uppträtt som recitalsolist, liedpianist och kammarmusiker runt om i världen. Han har även spelat som solist i flera finska orkestrar och uppträtt på internationella musikfestivaler. Marko Hilpo arbetar vid Konstuniversitetets Sibelius-Akademi och är även teaterdirigent. Hilpo har arrangerat och orkestrerat flera orkesterverk, kammarmusik och musikaler. Han trivs både med lätt och klassisk musik.

Tomasz Białynicki-Birula är en polsk pianist av den unga generationen. Han vann ett pris vid den internationella pianotävlingen "Pianale" (Fulda, 2023). Han var semifinalist i Polen vid Chopin Piano Competition (Warszawa, 2023) och en pristagare i 2023 "Opus" International Competition (Krakow). Han har studerat under ledning av P. Zawadzki i Wrocław, M. Lisak i Katowice och Erik T. Tawaststjerna i Helsingfors. Han har nyligen spelat Griegs pianokonsert med Wrocław Academy Orchestra och blev inbjuden att uppträda i en

solokonsert i Fulda. Han har samarbetat med flera dirigenter som Markus L. Frank, Tapio von Boehm och Jan Bielak.

Bialynicki-Birula har belönats i ett flertal nationella pianotävlingar och den internationella Chopin Piano Competition i Wien (2019). Som en ivrig deltagare i mästarklasser, han har finslipat sina kunskaper med Garrick Ohlsson, Janina Fialkowska, Matti Raekallio, Noriko Ogawa, Norma Fisher, Graham Scott, Janusz Olejniczak, Gergely Boganyi och Philippe Giusiano. Sedan 2021 har han aktivt spelat i olika kammarmusikensembler och vunnit priser i tävlingar. Hans intressen sträcker sig från att dirigera en orkester till att komponera, och från att göra pianotranskriptioner av symfoniska verk till straffrätt och konstitutionell rätt. 2024 vann han talförmågatävlingen 2024 i Wrocław.

***Ilona Liiman** är en 20-årig pianist från Mäntsälä. Åren 2017–2024 studerade hon vid Sibelius-Akademiens ungdomsutbildning under ledning av Niklas Pok. I oktober 2024 börjar Ilona sina kandidatstudier vid Hanns Eisler Musikhögskola i Eldar Nebolsins klass. Ilona har deltagit i ett flertal internationella mästarklasser, under ledning av lärare som Emanuel Krasovsky, Leif Ove Andsnes och Elisabeth Leonskaja.*

Ilona har uppträtt som solist med flera finska orkestrar, bland annat Radio symfoniorkestern och Avanti! Hon har även uppträtt t.ex. på Mäntä Musikfestival, Numminen pianofestival och Borgåfestivalen. Ilona har vunnit priser i pianotävlingar i Finland och Estland. Hon framför också aktivt kammarmusik. Ilonas studier har vänligt stötts av Martin Wegelius minnesstiftelse, Pro Musica-stiftelsen, Sibelius-Akademiens stödstiftelse och Finlands kulturfond.

Tapio von Boehm är en mångsidig och aktiv kapellmästare, och leder ett flertal orkestrar. Han har i arbetet bl.a. utvecklat samarbete mellan sina orkestrar och unga begåvade solister samt komponister. Tapio von Boehm är kapellmästare och konstnärlig ledare för Nya Tidens Ensemble som han även grundat. Han är också kapellmästare och konstnärlig ledare för Sibbo kammarorkester som han har utvecklat till en av huvudstadsregionens bästa icke-professionella orkestrar. Därtill är han dirigent för KFUM:s symfoniorkester och symfoniorkestern Valkotakit (Vitrockarna). Tapio von Boehm studerade orkesterdirigering för Jorma Panula vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm och avlade sitt diplom år 2009. Han har vidare studerat för Leif Segerstam på kapellmästarklassen vid Sibelius-Akademien där han gjorde diplommet år 2011. Von Boehm tog tredje pris i den internationella Jorma Panula - kapellmästartävlingen år 2012.

Sibbo Kammarorkester är en högklassig orkester som grundades 2010 och har ända sen början letts av dirigenten Tapio von Boehm. Under denna tid har orkestern utvecklats från en liten stråkensemble till en relativt stor symfoniorkester som har en ambitiös repertoar och vars solister alltid är förstklassiga artister. Orkestern består av amatörer som har spelat länge, proffsmusiker, pensionerade orkesterproffs och musiker som studerar till att bli proffs.

Kiitos tuesta – Tack för stödet: Svenska Kulturfonden, Suomen Aateliiliitto, Konstsamfundet, Sipoon kunta – Sibbo kommun, Sipoon seurakunta – Sibbo församling, Sipoon säästöpankkisäätiö - Sibbo Sparbanksstiftelsen

Kiitokset: Marko Korven-Korpinen, Juhani Riihelä, Suvi Taponen, Patrik Sallner, Janne Järvinen, Anna Lindahl, Johanna Carpelan, Teppo Koivisto, Mari von Boehm